

B I N N E N L A N D S E V E I L I G H E I D S D I E N S T

Maandoverzicht nr.10 - 1977

(Tijdvak van 1-10-1977 t/m 31-10-1977)

I N H O U D

Nr. 1359.526

Blz.

Het Japanse Rode Leger (II)	1
De bevrijdingsbeweging Polisario	4
BAZ - AE - KOVI	7
Discussiegrondslag voor 26ste CPN-congres	10
Christenen voor het Socialisme (CvS)	16
"Lessen van Chili" voor Eurocommunisten?	22

HET "JAPANESE RED ARMY" (II)

In het vorige maandoorzicht werd aandacht besteed aan het ontstaan van het JRA.

Thans wordt nader ingegaan op de activiteiten van deze groep.

UITGEVOERDE ACTIES

De eerste door het JRA uitgevoerde actie was het aanrichten van een bloedbad op het Israëlische vliegveld Lod (30-5-1972): Drie leden van het JRA openden in de aankomsthal van het vliegveld het vuur op arriverende reizigers. Twee daders (waaronder de echtgenoot van de oprichtster van het JRA Fusako SH.) werden gedood, één dader (Kozo OK) werd gevangen genomen en later tot levenslange gevangenisstraf veroordeeld.

In een later door het "Volksfront voor de Bevrijding van Palestina (PFLP) uitgegeven verklaring werd gezegd, dat deze actie een wraakneming was voor het Israëlische optreden tegen de kapers van een Sabena-toestel. (Op 8 mei 1972 overvielen Israëlische commando's een op het vliegveld Lod staand gekaapt toestel van de Sabena; hierbij werden twee kapers gedood.)

De volgende actie waarbij het JRA was betrokken, was de kaping van een toestel van "Japanese Air Lines" op 20 juli 1973. Dit toestel dat vlak na het vertrek van Schiphol werd gekaapt door in Parijs opgestapte passagiers, werd op 24 juli 1973 op het vliegveld van Benghazi opgeblazen. Deze kaping, waarvoor de verantwoordelijkheid werd opgeëist door de tot dan toe onbekende "Sons of the Occupied Land Organization" (SOLO), werd uitgevoerd door een vijftal personen waaronder de Japanner Osamu MA .. Naar wordt aangenomen werd deze actie door het PFLP en het JRA gezamenlijk opgezet en uitgevoerd met als doel de financiële positie van deze beide organisaties te verbeteren.

De derde actie waarin het JRA een rol speelde, werd op 31 januari 1974 uitgevoerd: Een viertal personen pleegde op die datum een aanslag

op een olieraffinaderij van de Shell in Singapore. Na de aanslag kaapte het viertal een veerboot en namen zij vijf bemanningsleden van dit schip in gijzeling. De vrije aftocht van het viertal werd uiteindelijk afgedwongen door vijf terroristen, die op 6 februari 1974 de Japanse ambassade in Koeweit bezetten; deze vijf terroristen zeiden te opereren namens de SOLO. Onder de uitvoerders van de actie in Singapore waren twee Japanners, te weten Haruo WA en Yoshiaki YA.

In een in Beiroet uitgegeven verklaring gaf het PFLP aan wat het doel van de actie in Singapore was, namelijk:

- Een waarschuwing aan alle monopolistische oliemaatschappijen en aan alle andere imperialisten, dat de Arabische revolutionairen geen verdere onderdrukking van de massa in het Midden-Oosten toestaan;
- Een verklaring aan de gehele wereld, dat men geen vreedzame regeling van het Arabisch-Israëliëse conflict middels een conferentie in Genève wenst.

Medio 1974 maakte ook Nederland kennis met het JRA: van 13 tot 17 september bezette een drietal Japanse terroristen (te weten: Haruo WA, Jun NI en Junzo OK) de Franse ambassade in Den Haag. Door deze actie wisten zij de vrijlating af te dwingen van de op 26 juli 1974 in Parijs gearresteerde Yoshiaki YA (alias Yutaka FU).

YA werd op het vliegveld Orly gearresteerd, terwijl hij o.a. in het bezit was van valse paspoorten, valse dollarbiljetten en een hoeveelheid brieven e.d. Door deze arrestatie en het daarop ingestelde onderzoek werd n.a.w. een JRA-actie in West-Duitsland voorkomen.

Van 4 tot 8 augustus 1975 hield een vijftal Japanners in een gebouw in Kuala Lumpur, waarin de Zweedse ambassade en de consulaire afdeling van de Amerikaanse ambassade waren ondergebracht, een aantal personen gegijzeld. Middels deze gijzeling wist het JRA de vrijlating van een aantal in Japan gevangen zittende extremisten te bewerkstelligen. Onder de uitvoerders van de actie waren opnieuw Haruo WA en Junzo OK, terwijl Jun NI, Kazuo TO, Kunio BA en Norio SA tot de vrijgelatenen behoorden.

Een opmerkelijke omstandigheid werd gevormd door het feit, dat BA en SA niet tot het JRA behoorden, doch tot andere links-extremistische groeperingen: Zij zaten gevangen in verband met in Japan uitgevoerde gewelddaden.

NI en TOI waren in maart 1975 in Stockholm gearresteerd, terwijl zij n.a.w. bezig waren met de voorbereiding van een actie in Scandinavië; zij waren door Zweden uitgeleverd aan Japan.

De - tot op heden - laatste actie van het JRA was de kaping op 27 september 1977 van een DC-8 van de JAL kort na het vertrek van Bombay. Deze daad leidde tot de vrijlating van een zestal in Japan gevangen zittende personen, waaronder Junzo OKI. Onder de kapers waren Osamu MAI, Jun NI, Norio SA en Kunio BA.

Opmerkelijk is het feit, dat twee der vrijgelatenen notoire criminelen zijn en - voorzover bekend - geen politieke achtergrond hebben.

OKI was eind september 1976 tesamen met Toshihiko HIJ in Jordanië gearresteerd. HIJ pleegde in zijn cel zelfmoord, terwijl OKI werd uitgeleverd aan Japan.

De verschillende door het JRA uitgevoerde acties eindigden steeds in het Midden-Oosten: De JAL-kapers (juni 1973) zijn, nadat het vliegtuig door hen werd opgeblazen, in Lybië verdwenen, de daders van de aanslag in Singapore (januari 1974) vonden een toevluchtsoord in Zuid-Jemen, de overvallers van de Franse ambassade te Den Haag (september 1974) kregen een vrijgeleide naar Syrië, de overvallers van Kuala Lumpur (augustus 1975) ontkwamen naar Lybië en de daders van de laatste JAL-kaping (september 1977) werden in Algerije ontvangen.

Zoals reeds in het vorige maandoverzicht werd opgemerkt is het JRA slechts een kleine groepering. Dit verklaart dat bij de verschillende acties steeds weer dezelfde personen opduiken. Ondanks de beperkte omvang van het JRA moet de dreiging, die van deze groepering uitgaat, niet onderschat worden. Mede door de goede internationale contacten, die het JRA heeft

, moet deze organisatie in staat geacht worden om overal ter wereld toe te kunnen slaan.

DE BEVRIJDINGSBEWEGING POLISARIO

In het gebied van de Westelijke Sahara opereert sinds 1973 het "Popular Front for the Liberation of Sakyat al-Hamra and Rio d'Oro", kortweg Polisario genoemd. Deze bevrijdingsbeweging streeft de stichting na van een onafhankelijke Saharaans/Arabische republiek in het gebied van de Westelijke Sahara.

Dit stuk woestijn, gelegen tussen Marokko en Mauretanië, was gedurende twee eeuwen een Spaanse kolonie en werd in 1975 opgedeeld tussen beide landen.

Na de tweede wereldoorlog werden er in de Spaanse Sahara minerale bodemschatten (o.a. fosfaat) gevonden, waarvan de exploitatie door Spanje pas veel later ter hand werd genomen.

Koning HASSAN II van Marokko, het grootste fosfaat exporterende land ter wereld, meende "historische aanspraken" op het gebied te kunnen laten gelden. Spanje en Mauretanië ontkenden deze aanspraken, waarop Koning HASSAN II de zaak in oktober 1975 voor het internationaal Gerechtshof bracht. Toen het Hof de Marokkaanse aanspraken niet legaliseerde, organiseerde de Koning in november van dat jaar zijn "groene mars": 300.000 ongewapende Marokkanen wandelden het Spaans Saharaans grondgebied binnen. Spanje, dat na de dood van FRANCO met hevige interne problemen kampte, sloot daarop met Marokko en Mauretanië een geheim akkoord waarin de verdeling van de kolonie werd geregeld.

Het Polisario-front, dat in 1973 de eerste aanval ondernam op Spaanse kolonisten, richtte zich na 1975 volledig op de nieuwe machthebbers. De politieke aspiratie van de bevrijdingsbeweging kreeg in februari 1976 gestalte in de oprichting van de Republique Arabe/Saharoui et Democratique (RASD). Deze overigens nog "papierenen" republiek wordt inmiddels erkend door Algerije en een aantal kleine Afrikaanse staten. Algerije ziet in de steun aan het Polisario een middel om zich in de toekomst te verzekeren van een permanente verbinding met de Atlantische Oceaan en grijpt de Saharaanse onafhankelijkheidsstrijd tevens aan om het buurland Marokko de voet dwars te zetten. Verder behoort Libië, zij het in mindere mate dan Algerije, tot de financiële en materiële hulpverleners aan het Polisario.

De Westsaharaanse vrijheidsstrijd loopt het gevaar op internationaal niveau over het hoofd gezien te worden. Uit het Marokkaanse kamp klinkt wel sabelgekleter, maar vooralsnog lijkt het er op, dat geen der in de kwestie participerende partijen bereid is op een gewapend conflict aan te sturen.

De leden van de Organisatie voor Afrikaanse Eenheid (OAE) zijn verdeeld. Men heeft zich wel uitgesproken voor een vergadering waarop de kwestie aan de orde zal worden gesteld, maar door het keer op keer uitstellen van deze bijeenkomst heeft men er blijk van gegeven geen openlijke breuk binnen de gelederen te willen riskeren.

Ondanks enige in het oog springende successen moet het Polisario-front niet in staat worden geacht haar idealen langs militaire weg te verwezenlijken. Er zijn evenwel geruchten die melding maken van Palestijnse hulp. Palestijnse bevrijdingsorganisaties, per definitie geïnteresseerd in de strijd van de Westsaharanen, zouden Polisario-guerilla's opleiden en de strijd financieel steunen.

Zoals bekend hebben zowel Algerije als Libië zich altijd opgeworpen als pleitbezorgers van de Palestijnen en hun terroristische activiteiten - op z'n zachtst gezegd - niet afgewezen.

In Europa bevinden zich een aantal Polisario-vertegenwoordigers om materiële en humanitaire steun te krijgen. In Nederland beschikken zij over goede contacten met bepaalde publiciteitsmedia, sommige politieke partijen en het Nederlands Polisario Comité. De Polisario-vertegenwoordiger voor de Benelux is Mohamed LA'. Op 1 augustus j.l. werd hem op Schiphol de inreis geweigerd.

Er bestaat geen duidelijk beeld van het aantal in Nederland verblijvende Westsaharanen. Aangenomen moet worden, dat een aantal van hen (en mogelijk andere Noordafrikanen) in contact staat met het Polisario.

Het gewapend optreden van het front bleef tot nu toe vrijwel beperkt tot het conflictgebied. Daarnaast zijn er inmiddels enige gevallen bekend waarbij tot het plegen van ontvoeringen en mogelijk ook moord werd overgegaan.

In november 1975 werd de Nederlander N. AR] door het Polisario ontvoerd en drie maanden vastgehouden.

In juli 1977 werd te Parijs de Mauretaanse ambassadeur in Frankrijk vermoord. Hoewel de daders onbekend zijn gebleven, wijzen bepaalde omstandigheden in de richting van het Polisario. Sinds enige tijd houdt het front een aantal Fransen in gijzeling.

Bij het uitblijven van een voor het Polisario gunstige ontwikkeling van de strijd moet rekening worden gehouden met een verplaatsing van geweld naar Europa. In dit verband wordt nogmaals gewezen op de dubieuze lijn Polisario-Algerije-Midden-Oosten.

BAZ - AE - KOVI

In tegenstelling tot hetgeen in het eerste MO van dit jaar werd verondersteld, moet thans worden geconstateerd dat de Beweging voor Arbeiders Zelfbeheer (BAZ), Arbeiders Eenheid (AE) en het Komitee voor Onderdrukte Volken in en bij Indonesië (KOVI) er blijk van hebben gegeven levensvatbaar te zijn.

Met name Arbeiders Eenheid, dat een eind wil maken aan de verdeeldheid van de arbeidersbeweging in Nederland, heeft lokaal de aandacht op zich weten te vestigen en wel zodanig dat andere linkse groeperingen in Nederland inmiddels hebben moeten constateren dat deze (BAZ-)organisatie een concurrerende positie heeft ingenomen.

BAZ

Zoals de naam al aangeeft, staat bij de BAZ de strijd voor zelfbeheer centraal. Bovendien, zo zegt het concept-program van de beweging, is zelfbeheer tegelijkertijd een strategie, het middel zelf om het socialisme te bereiken.

Voor een antwoord op de vraag of de BAZ een democratische organisatie is, is meer nog dan het doel, de manier waarop de beweging dat doel bereiken wil bepalend.

In de paragraaf "Hoe werken wij mee aan de totstandkoming van een zelfbeheermaatschappij", valt - in het conceptprogram - te lezen:

"Het enige middel om de heersende kapitalistische klasse omver te werpen is de economische, politieke en militaire strijd van alle onderdrukten. Deze strijd moet plaatsvinden op zowel nationale als internationale schaal."

Rekening houdend met een gewijzigde samenstelling van de arbeidersklasse (het percentage dat uit de dienstensector komt, is gegroeid tot zelfs 50% en het percentage vrouwen is ook gestegen, zegt de BAZ), betekent dit ook:

"Strijd tegen de atoomindustrie, voor de bescherming van het milieu; voor de gelijkstelling van de vrouw; tegen discriminatie van rassen en seksuele minderheden; voor de democratisering van het onderwijs en het leger."

Het lijkt zeer onwaarschijnlijk, dat de BAZ bereid is om, ter bereiking van het gestelde doel, gebruik te maken van de daartoe in een democratie geëigende middelen.

De heer Maurice FE, leider van de BAZ, en de zijnen streven niet slechts naar "afschaffing van de Eerste en Tweede Kamer, de Provinciale Staten en de Gemeenteraden" (Rode Oktober nr. 18, voorjaar 1977). De BAZ "koestert (zelfs) niet de illusie, dat anti-kapitalistische structuur-hervormingen onder het kapitalisme doorgevoerd kunnen worden". (Het concept-program.) Gebruik van individuele terreur wijst BAZ af. "Niet omdat geweld tegen onderdrukkers van de hand wordt gewezen, maar omdat individueel geweld ondeugdelijk is. De BAZ is voor het collectieve geweld van de onderdrukte massa's tegen hun onderdrukkers", aldus de laatste zin in het concept-program, gedateerd augustus 1977.

KOVI

Tot de activiteiten van de BAZ(-leden) behoort o.a. het stimulerend optreden binnen het Komitee van Onderdrukte Volken in en bij Indonesië.

Dit heeft geleid tot bijvoorbeeld het verschijnen van twee brochures: in juli 1976, "Indonesië onder de Laarzen van de Generaalskliek" en een jaar later "Zuid-Molukkers wat nu?"

Het heeft ook geleid tot een "affaire" rondom de publicatie van artikelen in de Haagse Post (4-6-1977) en NRC-Handelsblad (8 juni), waarin een relatie gesuggereerd werd tussen BAZ/KOVI en de Zuid-Molukkers die de gijzelingen in De Punt en Bovensmilde uitvoerden. Een kort geding, dat de BAZ wilde aanspannen tegen de Haagse Post, werd, na toezeggingen van H.P.-zijde om e.e.a. te rectificeren, niet doorgezet.

BAZ - AE EN ROOD VERZETSFRONT

Tot ongeveer medio 1977 werkte de BAZ - in KOVI-verband - samen met o.a. het Rood Solidariteitsfront (RSF) uit Eindhoven, een afsplitsing van de Rode Hulp. Blijkens recente publicaties behoort het RSF niet meer tot het KOVI en kan dan ook niet meer - althans in dat kader - gesproken worden van een samenwerking BAZ - RSF.

Daarvoor lijkt in de plaats gekomen een relatie van BAZ met Rood Verzetsfront (RVF), een organisatie die in voorgaande maandoverzichten reeds apart werd beschreven.

In nr. 11 van het BAZ-orgaan Socialisties Zelfbeheer (SZ), juli-augustus 1977, was een advertentie opgenomen van het RVF, waarin dit front o.a. van zich zegt:

"Het RVF is een organisatie die tot doel heeft om hulp te bieden aan groeperingen die zich verzetten tegen het bestaande systeem, b.v. arbeiders die hun bedrijf bezetten. Haar taak zou dan kunnen zijn het verspreiden van informatie over de bezetting, het verzorgen van goedkoop drukwerk enz. ..."

Een advertentie die a.h.w. toegeschreven lijkt naar het lezerspubliek van SZ en met name naar de leden en sympathisanten van Arbeiders Eenheid, naast het KOVI het tweede "voorportaal" van BAZ, met als belangrijkste man de Nijmeegse student Joop de W

In nummer 12 van SZ, september-oktober 1977, werd uit de doeken gedaan wat AE wil:

- ondersteunen van acties;
- doorspelen van ervaringen opgedaan in acties en strijd;
- de opbouw van de vakbondsoppositie.

Verschil tussen hetgeen het RVF wil en hetgeen AE zich ten doel stelt (en trouwens ook BAZ zelf) is er nauwelijks. Voor althans een "papieren" samenwerking lijken geen beletselen aanwezig te zijn. Dit blijkt ook wel uit het feit dat Adri EE, spil van het RVF, als contactadres vermeld staat op pamfletten van Arbeiders Eenheid. Anders wordt het als mocht blijken dat het RVF teveel vereenzelvigd wordt met terroristische activiteiten. BAZ en AE zullen zich dan - althans publiekelijk - vermoedelijk terughoudender tegenover het RVF gaan opstellen.

DISCUSSIEGRONDSLAG VOOR 26STE CPN-CONGRES

Kort na de beëindiging van de "openbare discussie over de politiek van de CPN" in de afgelopen jaren, zijn door het partijbestuur "Stellingen" gepubliceerd, die moeten dienen als discussiegrondslag voor het 26ste partijcongres. Dat congres zal op 20, 21 en 22 januari 1978 te Amsterdam plaatsvinden.

De "Stellingen" bieden een vrij concrete bepaling van de CPN-politiek ten aanzien van de binnenlandse problematiek. De houding van de CPN ten opzichte van de internationale communistische beweging is daarentegen bepaald niet éénduidig geformuleerd.

DE "OPENBARE DISCUSSIE" (zie ook MO 7/8)

De recente discussies in de partij over de gevoerde politiek zijn als gevolg van de interne partijstrijd verlopen in een voor een orthodoxe CP ongekende openheid. De discussianten bleken het globaal genomen over een reeks van punten eens te zijn, met name in hun kritiek op tekortkomingen in de partij zelf, zoals het nagenoeg ontbreken van systematische kadervorming en democratische wisselwerking tussen leiding en leden. Daarnaast openbaarde zich evenwel op allerlei belangrijke terreinen een opmerkelijke verscheidenheid van meningen, die zich door de centralistische beleidsvorming doorgaans niet kan manifesteren en dan ook gedoemd lijkt opnieuw onderdrukt te worden, zodra de partijlijn weer definitief is vastgelegd.

De meningsverschillen bleken zich te concentreren op twee punten, die overigens nauw met elkaar samenhangen. Daarbij ging het enerzijds om de maatschappelijke profilering van de partij (terugkeer naar een elitaire arbeiders-voorhoedepartij dan wel verdere ontwikkeling tot een brede linkse eenheidsorganisatie) en anderzijds om haar internationale oriëntatie (ongenuanceerd pro-Sowjet dan wel meer "Eurocommunistisch").

Vrijwel alle gepubliceerde discussiebijdragen leverden min of meer verholde kritiek op het door ere-partijbestuurder De GROOT eind juli ingeleverde discussiestuk. Enkele bijdragen, die het betoog van De GROOT ondersteunden of zelfs nog aanscherpten, werden geweigerd omdat ze niet ten goede zouden komen aan de versterking van de partij. De openbare

discussie werd afgesloten met de publicatie van artikelen van enkele leden van het Dagelijks Bestuur (DB) van de CPN, de heren MEIJER, BAKKER en J.F. WOLFF. Van hen beperkte de heer MEIJER zich tot een nadere uitwerking van het eerste commentaar van het DB op het discussiestuk van de heer De GROOT. De heren BAKKER en WOLFF rekenden echter ieder op hun eigen wijze af met zowel de heer De GROOT persoonlijk, als met de door hem voorgestane politiek. Daarbij betichtten zij hem van "kleinburgerlijke sectarische" opvattingen en wreven ze hem het politieke inzicht aan van een alledaagse televisiekijker. De heer WOLFF distancieerde zich bovendien van het boek van de heer De GROOT, "De Dertiger Jaren", dat volgens hem "geen partijdocument is van de CPN en dat niet wordt ook". Daarmee nam hij afstand van een mede door hem ondersteunde verklaring van het DB, gedateerd 23-2-1972, waarin de goedkeuring van het boek door het DB en het partijbestuur is vastgelegd.

Overigens bestaan er duidelijke aanwijzingen dat de heer De GROOT het ere-lidmaatschap van het partijbestuur ontnomen zal worden. Sommigen in de partij en partijleiding dringen zelfs aan op diens roeyement, hetgeen evenwel vooralsnog bemoeilijkt wordt door de sinds kort weer vrij goede relatie tussen de heer De GROOT en vertegenwoordigers van de CPSU.

DE "STELLINGEN"

Eén van de feilen, die in de discussies de partij werd aangerekend, betrof het ontbreken van een democratische wisselwerking van ervaringen en kennis, waarvan een verlamme invloed op het partijleven is uitgegaan. Die constatering, die ook in de "Stellingen voor het 26ste congres van de CPN" is overgenomen, maakt het des te onbegrijpelijk dat de concept-stellingen slechts enkele dagen voor de definitieve vaststelling van de tekst aan de leden van het partijbestuur werd toegezonden, waardoor opnieuw een diepgaand debat feitelijk onmogelijk werd gemaakt. Niettemin zouden in die tekst toch nog enkele betekenisvolle wijzigingen zijn aangebracht.

De "Stellingen", in ontwerp een document van naar schatting 70 pagina's, zijn verdeeld in een zevental hoofdstukken, waarin op basis van een actuele maatschappij-analyse zowel de interne als externe taken van de CPN voor de nabije toekomst zijn omschreven. De indruk bestaat dat de partijleiding in haar formuleringen de vooringenomenheid, waartoe het "wetenschappelijk socialisme" verleidt, niet heeft kunnen overwinnen en meer belang heeft gehecht aan het trekken van (reeds vaststaande) conclusies dan aan het nauwkeurig analyseren van de situatie. Pas helemaal aan het slot wordt gewaagd van de noodzaak van een nieuw partijprogramma "voor de Nederlandse weg naar het socialisme", waarin "op basis van de congresbesluiten, uitgaande van de marxistisch-leninistische beginselen, onze doelstellingen en perspectieven zijn neergelegd".

DE NATIONALE CPN-TAAKSTELLING: EEN "NIEUWE COALITIE"

De voornaamste strekking van de "Stellingen" voor wat de nationale CPN-politiek betreft, komt erop neer dat koers gezet moet worden op een "nieuwe coalitie", die dient te bestaan uit een bundeling van verschillende massabewegingen voor nu nog los van elkaar staande doeleinden. In de huidige omstandigheden moet deze "coalitie van strijd" zich toeleggen op scherpe oppositie tegen het regeringsbeleid, maar intussen tevens eisen en doelstellingen ontwikkelen voor een alternatief regeringsbeleid. Deze "nieuwe coalitie", die bedoeld lijkt te zijn als een soort buitenparlementaire koepelorganisatie onder CPN-leiding, zal zich dus tegelijkertijd moeten presenteren als "toekomstige regeringscoalitie".

De CPN-politiek op economisch terrein heet erop gericht te zijn aan de kapitalistische crisis "het hoofd te bieden".

Afwenteling van de gevolgen van deze crisis niet van Nederland op het buitenland, doch van werknemers op werkgevers, is de kern van dit onderdeel van de CPN-politiek. Gestelde eisen voor hoger loon, langere vakanties, vervroegde pensionering enz. moeten doorgedrukt worden door actief optreden zowel in het NVV*) als in actiecomité's, die op de be-

*) De betreffende CPN-leuze luidt: "Eenheid in het NVV", wat in tegenstelling staat tot het onlangs door ere-partijbestuurder De GROOT verdedigde streven naar eenheid in de FNV (Volkskrant 4-10-'77). De heer J.F. WOLFF reageerde daar al op in zijn discussiebijdrage (Waarheid 8-10-'77), waarin hij de heer De GROOT de bevoegdheid ontzegde zo'n stellingname namens de CPN te presenteren. Men kan zich nu afvragen of de CPN ontwikkelingen tot verdere eenwording van de vakbonden in de FNV zal trachten begen te gaan.

drijven de eenheid van georganiseerde en ongeorganiseerde werknemers moeten bewerkstelligen. Zulke actiecomité's moeten niet alleen functioneren als een soort oppositie op terreinen, waarop ook de vakbonden zich roeren, maar behoren mede door de aard van hun samenstelling evenzeer actief te zijn in de vakbonden zelf. Daarnaast hebben ze nog andere, politieke taken, met name door te fungeren als de "door de werkers geschapen steunpunten voor een nieuwe coalitie", zoals de CPN zich die voorstelt.

Vanuit de partij zullen dergelijke "actiecomité's van georganiseerden en ongeorganiseerden" worden begeleid door reeds bestaande of nog te formeren bedrijfsgroepen op bedrijven, kantoren, universiteiten en in het onderwijs, de gezondheidszorg en het welzijnswerk. Op die wijze is de partij van plan het bedrijfswerk meer kracht bij te zetten dan voorheen, om zodoende ook weer een deel van de bij de verkiezingen verloren gegane invloed terug te winnen.

De "Stellingen" duiden voorts op een wat grotere ontvankelijkheid van de CPN ten opzichte van radicale, niet-partijgebonden groeperingen. Deels blijkt dat uit een ruimer geformuleerde klassenanalyse, waarin plaats is voor een grotere differentiatie van de samenstelling van de arbeidersbeweging. Deels komt dat ook tot uiting in de positieve waardering van bewegingen voor verdere democratisering en "brede solidariteit" met de ontwikkelingslanden zoals die "onder de massa van het volk leeft". Naar het oordeel van de CPN zullen deze beide stromingen evenals de "beweging voor vrede en veiligheid", die moet voortkomen uit de huidige anti-neutronenbom-actie, "onverbrekkelijk verbonden zijn" met de "nieuwe coalitie", die de massa moet mobiliseren voor een ander regeringsbeleid.

De houding van de CPN met betrekking tot de buitenlandse politiek is nagenoeg onveranderd gebleven. De partij blijft onverkort tegenstander van Westeuropese integratie, maar zal toch aan verkiezingen voor het Europese parlement deelnemen, als die eventueel plaatsvinden.

De CPN-beoordeling van de ontwikkelingshulp is wat minder ongenueanceerd negatief uitgevallen. Aan dit onderwerp is in de "Stellingen"

overigens vrij veel aandacht besteed, niet zozeer om een spectaculaire beleidsombuiging van de CPN te presenteren, als wel om op polemische wijze de politieke opvattingen van de heer De GROOT terzake te kunnen disqualificeren als "sectarisch" (dat wil zeggen blind voor de doorslaggevende betekenis van de massastrijd). *)

DE INTERNATIONALE CPN-OPSTELLING: GEEN DUIDELIJKHEID

De tijdens de openbare partijdiscussie naar buiten getreden meningsverschillen omtrent de positie van de CPN ten opzichte van de internationale communistische beweging (ICB) vindt men ook weerspiegeld in de "Stellingen". Resultaat is een nogal vage standpuntbepaling, die voor verschillende uitleg vatbaar is en de partij ruimte laat alsnog in meer of minder pro-Russische dan wel Eurocommunistische richting op te schuiven. Als zich intussen geen bijzondere ontwikkelingen voordoen, zal er vermoedelijk pas meer duidelijkheid komen na het a.s. partijcongres, als een tekst voor het aangekondigde beginselprogramma moet worden vastgesteld.

Tot die tijd zal de CPN wel vasthouden aan de thans gepresenteerde formules, waarin zij bij wijze van legitimatie verklaart "onverbrekelijk verbonden" te zijn met de ICB en tevens "solidair" met de op "ontspanning en vreedzame coëxistentie" gerichte politiek van de CPSU. Tegelijk wordt gepleit voor het coördineren van gemeenschappelijk optreden met andere communistische partijen door middel van bilaterale ontmoetingen, conferenties of andere bijeenkomsten.

Intussen beweert de CPN zich echter ook nog steeds te beschouwen als een volstrekt autonome partij, die voor haar daden uitsluitend verantwoording schuldig is aan de arbeidersklasse en de progressieve krachten in Nederland en die zich geenszins geroepen voelt alle toestanden en

*) De heer De GROOT heeft zijn opvattingen neergelegd in de inleiding van het boek "Ontwikkelingshulp, neo-kolonialisme, nationale vrijheidsstrijd", dat werd samengesteld door de heer J. RE. en uitgegeven door het wetenschappelijke bureau van de CPN, het IPSO. Het boek werd vorig jaar nog gebruikt voor de politieke vorming van de partijleden.

handelingen van regeringen in de socialistische landen te verdedigen. De CPN spreekt zich daarnaast bovendien uit voor bundeling van krachten van communisten in de kapitalistische landen van Europa, en vindt het daarom van groot belang dat de "scheppende" (lees: Eurocommunistische) wijze waarop de ervaringen van de massa's in die landen worden vertaald in "nieuwe wegen naar vooruitgang" niet wordt "verstikt in allerlei voor de massa's oncontroleerbare polemieken" (te weten van pro-Russische zijde).

Met deze wat tegenstrijdige en trouwens weinig concrete uitspraken kan de CPN in internationaal opzicht nog alle kanten uit. En zij zal er voorlopig in de gegeven omstandigheden weinig voor voelen tot een duidelijker positiekeuze te komen, als zij daar tenminste niet door onvoorziene ontwikkelingen toe gedwongen wordt. Vermeldenswaard in dit verband is de coincidentie van een al veel eerder gearrangeerd bezoek van de heer De GROOT aan de Sowjet-Unie eind oktober, begin november en de aanwezigheid in Moskou van een officiële CPN-delegatie (met partijvoorzitter H. HOEKSTRA) ter gelegenheid van de zestigste verjaardag van de Oktober-revolutie.

"CHRISTENEN VOOR HET SOCIALISME"(CvS)

De beweging Christenen voor het Socialisme, die in april 1974 in Latijns-Amerika ontstond, kreeg voorjaar 1974 ook een Nederlandse affiliatie op initiatief van het "Kritische Kerk (oftewel KRIK)-project van de Nederlandse Christen Studenten Vereniging (NCSV). Geconstateerd werd inmiddels dat CPN-leden zich een niet onaanzienlijke positie in de Nederlandse beweging verworven hebben.

CvS ONTSTAAN IN LATIJNS-AMERIKA

In Santiago de Chile kwamen in april 1971 80 Chileense priesters bijeen om zich te beraden over de steeds slechter wordende situatie in Latijns-Amerika. In een slotdocument waarin sympathie met de regering ALLENDE werd betuigd, spraken zij zich onomwonden uit ten gunste van een radicaal socialisme. Zij vormden voorts een secretariaat van "priesters voor het socialisme" en riepen op tot een algemene Latijns-Amerikaanse conferentie om nader in te gaan op het engagement van Christenen met de revolutie. Toen naast de priesters ook steeds meer niet-geestelijken zich bij deze nieuwe beweging aansloten, werd eind 1971 de naam daarbij aangepast, waarmee feitelijk de beweging "Christenen voor het Socialisme" was ontstaan.

Een jaar later, in april 1972, vond eveneens in Santiago een conferentie plaats, waaraan ook personen uit de Verenigde Staten, Canada en Europa deelnamen. Een bijeenkomst met een internationaal karakter dus, waarop zo'n 400 personen aanwezig waren, onder wie priesters, religieuzen en leken. Een week lang sprak men over de houding en de taak van christenen in de wereld, wat resulteerde in de keuze voor een socialistische interpretatie van tegenstellingen en conflicten in kerk en maatschappij. Ook besteedde men veel aandacht aan de verhouding tussen revolutionair engagement en christelijk geloof. Het geloof werd daarbij geduid als een prikkel om het engagement van meet af aan te richten op een totale wereldomvorming, die verder zou reiken dan alleen

een verandering van economische structuren*).

CHARTER VAN QUEBEC

Tijdens een tweede internationale bijeenkomst, ditmaal in april 1975 in Quebec (Canada) gehouden, werd in een manifest gewag gemaakt van een nieuwe geloofspraktijk, die sterk bepaald bleek door de "bevrijdingstheologie" zoals verwoord door theologen als ARI, GU en GI. Deze geloofspraktijk en bevrijdingstheologie, die zich op de historische ervaringen van het volk baseren, pretenderen terug te keren naar wat gezien wordt als de feitelijke kern van het evangelie: de strijd voor de bevrijding der onderdrukten.

Volgens het manifest neemt een groeiend aantal christenen in de wereld deel aan de bevrijdingsstrijd van de volken, waarvan zij deel uitmaken. Zij vormen een brede stroming van mensen, die zoeken naar een nieuwe vorm van geloof en kerkbeleving binnen een politiek kader van proletarische en socialistische signatuur. Deze christenen organiseren zich in verschillende landen in diverse basisgroepen en -bewegingen. Zij richten geen christelijke politieke partijen op en zijn dat ook in de toekomst niet van plan. Integendeel, zij sluiten zich aan bij bestaande proletarische partijen en volksorganisaties vanuit de overtuiging dat er slechts één arbeidersbeweging is. Zij verenigen zich juist om binnen het christelijke kamp zelf een ideologische strijd op gang te brengen door het evangelie van de bevrijding uit te dragen en de kiem te leggen voor een ware volkskerk. Op deze manier moet een christendom ontstaan, dat werkelijk verbonden is met de belangen van de arbeidersbeweging.

*) Van CvS-zijde gaat men er in de berichtgeving vanuit, dat de aanzet tot deze conferentie uit de beweging zelf is voortgekomen. Er zijn evenwel aanwijzingen dat door een andere organisatie eveneens bepaalde initiatieven zijn genomen tot een in april 1972 in Santiago te houden internationale conferentie van christenen. Vermoedelijk betreft het hier één en dezelfde conferentie. De organisatie die hier bedoeld wordt is de (Praagse) Christelijke Vredesconferentie (CVC), die oorspronkelijk door een aantal Tsjechoslowaakse predikanten als christelijke vredesorganisatie werd opgezet. Naderhand heeft de CVC zich ontwikkeld tot een instituut waarbinnen christenen uit Oost- en West-Europa streefden naar een dialoog tussen christendom en marxisme. Na de Warschau-Pact inval in Tsjechoslowakije in 1968 trokken vele betrokkenen zich terug waardoor deze organisatie geheel in handen raakte van vertegenwoordigers uit Oost-Europa en een gewillig instrument werd van de buitenlandse Sowjetpolitiek.

Het manifest van Quebec geldt als een soort charter van de CvS. Iedere groep die zich bij de beweging wil aansluiten, dient als eerste voorwaarde het manifest te aanvaarden.

CvS IN EUROPA

In maart 1975 werd in Lyon een eerste bijeenkomst gehouden van de CvS-bewegingen in Europa. Een zestigtal personen vertegenwoordigde er zeven bestaande nationale groepen, o.a. uit Spanje, Portugal, België, Italië en Nederland. Er werd een contactcommissie opgericht, waarin ieder land vertegenwoordigd was. Naderhand werd aan Italië het internationaal secretariaat opgedragen. Ook werd besloten om een Europees seminar over de christen-democratie te organiseren, dat inmiddels in november 1976 in Nederland plaatsvond.

OPRICHTING CvS-NEDERLAND

In Nederland kreeg de beweging gestalte toen het landelijk "KRIK"-beraad het initiatief nam om samen met uit Chili uitgewezen missionarissen, met studenten en predikanten te komen tot de oprichting van de CvS-Nederland.

Het doel van de CvS is tweeledig: versterking van de beweging naar een socialistisch *) Nederland en vorming van een socialistische factor binnen de kerk, met een wederzijdse wisselwerking. Gelet op de kerkelijke, politieke en sociale situatie h.t.l. werd deze doelstelling als volgt uitgewerkt:

- het bestrijden van het anti-communisme in kerkelijk Nederland;
- het politiek bewustmaken van het kerkvolk;
- het steunen, verdedigen en uitbouwen van het anti-racismeprogramma van de Wereldraad van Kerken en
- het steunen van acties op landelijk, regionaal of plaatselijk niveau, die qua uitgangspunt, strategie en perspectief binnen de doelstelling van de CvS vallen.

*) duidelijk bedoeld in de zin van orthodox-marxistisch en niet van sociaal-democratisch.

EUROPEES SEMINAR IN NOVEMBER 1976 IN NEDERLAND

Op 12, 13 en 14 november 1976 vond in het (NCSV-)conferentie-oord "Woudschoten" te Zeist het eerder genoemd CvS-seminar plaats, over "Christendom en Christen-Democratische strategieën in Europa". Aandacht werd vooral besteed aan wat genoemd werd het misbruik van de Christelijke boodschap om de klassenstrijd te verhullen, de rol die de kerken daarbij spelen en de betekenis van de politiek-economische achtergronden. Aan het seminar werd deelgenomen door ca. 140 personen, waaronder vertegenwoordigers uit België, West-Duitsland, Italië, Nederland, Portugal, Engeland, Frankrijk en een grote delegatie van Spaanse gastarbeiders. Tenslotte waren er uit enige landen officiële waarnemers aanwezig. De Nederlandse delegatie bestond o.a. uit vertegenwoordigers van politieke partijen en jongerenorganisaties. De CPN stuurde een partijbestuurslid.

Voorts werd tijdens één van de bijeenkomsten door een vooraanstaand lid van de beweging in Nederland naar voren gebracht, dat het de CvS erom te doen is een tegenbeweging te stimuleren, die ook zou bestaan binnen de christen-democratie, waarvoor deze spreker overigens nauwelijks een goed woord over had. Om die tegenbeweging te versterken noemde hij het van het grootste belang anti-socialistische en anti-communistische vooroordelen uit de weg te ruimen.

(ORGANISATORISCHE) OPBOUW VAN DE NEDERLANDSE CvS

In tegenstelling tot bijv. de CvS-beweging in Italië, waarvan bekend is dat er veel arbeiders toe behoren en maar weinig intellectuelen, bestaat de groep in Nederland overwegend uit (aanstaande) intellectuelen. Van een directe aansluiting bij de arbeidersklasse is veel minder sprake. Men stelt zich ten doel de huidige, politieke en economische situatie te analyseren, evenals de crisis waarin de kapitalistische wereld zich thans bevindt. Daarnaast wil men de Bijbel herinterpreteren en nagaan wat het opkomen voor "armen en onderdrukten" op dit moment kan betekenen. Er wordt gezocht naar een nieuwe identiteit van de christen, waarvan uitgaande dat deze tegelijkertijd ook heel wel marxist kan zijn. Deze benadering is geënt op de idee van de klassenstrijd.

De beweging in Nederland is uit 14 regionale groepen opgebouwd, waarvan er 11 gesitueerd zijn in universiteits- en hogeschoolsteden. Eenmaal per maand vergaderen afgevaardigden van deze groepen in Utrecht, waar zowel politiek als theologisch geschoold wordt en ook het beleid aan de orde komt. Het KRIK-project houdt zich binnen de CvS bezig met secretariaatswerkzaamheden, administratie e.d. De beweging kent voorts een landelijke stuurgroep. Eén van de leden van deze stuurgroep is tevens bestuurslid van de Werkgroep Oost-Europa Projekten (WOEP) te Utrecht.

CPN-INVLOED

Tijdens een persconferentie in het kader van het vorig jaar gehouden Europees seminar werd gevraagd of het waar was dat de beweging CvS in Nederland zich oriënteert op de CPN. Eén der toenmalige leden van de stuurgroep, voorzover bekend geen lid van de partij, maar wel sympathiserend met haar activiteiten, ontkende dit. Hij stelde dat de CvS ongeveer duizend sympathisanten en leden telt - volgens een publicatie in een Nederlands weekblad dd. 2 april 1977 zou de CvS uit nauwelijks 150 man bestaan - van wie er 40 de kern van de beweging vormen. Minder dan de helft daarvan, aldus deze woordvoerder, is lid van c.q. sympathiseert met de CPN.

Vast staat dat twee van de zes stuurgroepleden lid zijn van deze partij, terwijl de overigen sympathiseren met haar activiteiten. Van de 14 regionale contactpersonen, is van één bekend dat hij lid is van de CPN, terwijl er vijf sympathisanten zijn. Van de zes redactieleden van het periodiek van de beweging "Opstand", zijn er twee partijlid en een derde sympathisant. Ook van de redactieraad maken twee CPN-leden deel uit, terwijl ook daarin een derde sympathiseert met CPN-activiteiten. Kortom: CPN-leden verwierven zich een niet onbelangrijke plaats in de Nederlandse beweging. Naar verluidt zou kennelijk in verband hiermee de partijtop veel belangstelling hebben voor het doen en laten van de CvS.

STEMOPROEP

In een stemoproep van de Christenen voor het Socialisme, o.m. gepubliceerd in "De Waarheid" van 16 mei j.l., wordt gesteld dat de beweging vanaf de oprichting voorstander is geweest van een volksfront, d.w.z. een brede anti-kapitalistische eenheid. Beslissend voor die eenheid acht de CvS de vraag of er een samenwerking komt van communisten en socialisten. Daarvoor moeten veel vooroordelen opzij worden gezet en veel oud zeer overwonnen worden, aldus het betreffende CvS-manifest, dat verscheen onder de titel "Christenen kiezen.....". Het stemadvies zegt van een regering met PvdA, PPR, CPN en PSP niet het paradijs op aarde te verwachten, maar wel een beleid dat "ons bevrijdt van de bewapeningswedloop, van koude en hete oorlogen, van ambtelijke willekeur tegen steuntrekkers en arbeidsongeschikten, van schijnheilig gezede-meester en van de verafgoding van het kapitaal en 'onze economie' ".

*
*
*

"LESSEN VAN CHILI" VOOR EUROCOMMUNISTEN?

Op 11 september j.l. was het vier jaar geleden dat de bevelhebbers van de strijdkrachten in Chili een einde maakten aan het presidentschap van Salvador ALLENDE en daarmee tevens aan een experiment in het bewandelen van wat in het communistisch jargon de "vreedzame weg naar het socialisme" wordt genoemd.

Direct na de staatsgreep hebben verschillende communistische partijen getracht te verklaren waarom het experiment was mislukt. Zoals gebruikelijk had de analyse van de CPSU de pretentie ten behoeve van de gehele communistische beweging te zijn gemaakt. In de periode dat de communistische beweging nog monolitisch was, zouden de gevolgtrekkingen van de CPSU zonder meer hebben gediend als richtlijnen voor de bijsturing van de tactiek door alle andere partijen. Hoewel de term Eurocommunisme eind 1973 nog niet was bedacht, was het toen al zo dat verschillende Westeuropese communistische partijen zich haastten om haar eigen "lessen" uit de mislukking van het Chileense experiment te putten. De analyse van de CPSU hield een duidelijke waarschuwing in aan het adres van partijen die het politiek pluralisme zeiden te belijden, om de parlementaire weg naar de macht niet te "verabsoluteren" en orthodoxe strijdvormen niet te verwaarlozen. De Italiaanse en de Franse CP kwamen echter tot geheel andere conclusies. Volgens de Italianen was er in Chili sprake geweest van een te smalle parlementaire basis van het linkse front. Men had de christendemocraten erbij moeten betrekken. Deze "les" vormde een duidelijk negatief bewijs voor de juistheid van het "historisch compromis" dat de PCI met de Italiaanse christendemocraten nastreefde. De Franse CP veroordeelde de economische politiek van ALLENDE's regering. Deze had de vrije onderneming vernietigd zonder een adequaat alternatief te bieden. Voorts waren de Fransen niet te spreken over de "avonturistische" stellingname die de regering van ALLENDE was opgedrongen door extreem linkse groepen. Bedoeld werd de terroristische jongerenorganisatie, MIR, van de socialistische partner van de CP-Chili.

Zelf had de CP-Chili direct na de staatsgreep nauwelijks enig commentaar op de strategie die zij en haar partners hadden gevolgd. De partij

had op het laatst vóór de val van ALLENDE inderdaad voor toenadering tot de christen-democraten gepleit. Ook had zij geprobeerd de nationalisatiepolitiek van ALLENDE af te remmen. Zij had de president onder druk gezet om de MIR te kortwieken en had tenslotte geëist dat er tegen deze organisatie hardhandig zou worden opgetreden.

Toen de regering eenmaal gevallen was, verkeerde de CP-Chili echter niet meteen in een positie waarin zij de balans kon opmaken. Er was om te beginnen veel werk te verzetten om in de illegaliteit in Chili en in het verzet daarbuiten sleutelposities te verwerven. Bovendien moest de tegenslag op het internationale vlak propagandistisch worden uitgebuit. Het zou overigens onverstandig zijn geweest om in een periode waarin alom hevig kritiek werd uitgebracht op multinationals, de CIA en de Verenigde Staten, aan te komen zetten met een catalogus van de tekortkomingen van de Unidad Popular en van de eigen inbreng van de CP-Chili. Aan het algemeen geaccepteerde beeld van wat er in Chili had plaatsgevonden zou afbreuk zijn gedaan indien de CP-Chili toen had aangegeven waarom het haar niet was gelukt zelf - en voorgoed - de ("burgerlijke") democratie in Chili op te doeken.

Dit laatste is namelijk de strekking van een viertal artikelen in het theoretische, internationaal communistische tijdschrift "Vraagstukken van Vrede en Socialisme", waarin vier kopstukken van de partij dit jaar tenslotte de balans hebben opgemaakt van het mislukte experiment in de "vreedzame overgang naar het socialisme" in Chili. De partij heeft er wel erg lang mee gewacht. Zo lang zelfs, dat men zich kan afvragen of de artikelen nu zijn geschreven primair om het gebeurde in Chili achteraf op een rijtje te zetten, of om te passen in de orthodox ideologische leergang die de CPSU heeft ingesteld om de Eurocommunistische partijen te behoeden voor ideologische ontsporing en misschien ook wel voor electorale successen. De artikelenreeks is getiteld "De lessen van Chili" en is verschenen in januari, februari, maart en mei van dit jaar. De schrijvers zijn Volodia TE , Orlando MI , Rodrigo RO en Jorge I , allen politburoleden van de partij.

TE. _____ stelt in het openingsartikel dat men via een analyse van wat er in Chili is gebeurd kan komen tot een inzicht in een politiek drama van "algemene betekenis". Wat in Chili is bewezen, is dat het mogelijk is via verkiezingen "veel meer te bereiken dan een gewone, of zelfs een behoorlijke verkiezingsoverwinning, maar veel minder dan werkelijke macht". Slechts indien een verkiezingsoverwinning wordt gevolgd door "een groot offensief van een meerderheid van het volk, dat erop gericht is de overwinning om te zetten in werkelijke macht", kan worden vermeden dat het uiteindelijke resultaat een nederlaag is. TE definieert dan deze "meerderheid", die niet rekenkundig is maar politiek. Zijn verklaring komt er op neer dat het gaat om de meerderheid die de communistische partij per definitie vertegenwoordigt, maar die moet worden "geactiveerd", opdat de behaalde winst met "alle middelen" kan worden veilig gesteld.

De CP-Chili heeft onder ALLENDE "één weg verabsoluteerd". "De vorm waarin de strijd werd gevoerd, werd even belangrijk gemaakt als de inhoud van de strijd."... "Er werden geen voorbereidingen getroffen om de weg en de vormen van de strijd te veranderen."... "Het is waar dat revolutionairen binnen een atmosfeer van legaliteit snel vooruitgang kunnen boeken, maar in bepaalde gevallen kan dit bijdragen tot plannen van de vijand om te rebelleren of een staatsgreep te plegen. Tenzij dit goed begrepen wordt, bindt de legaliteit de handen van het volk en wordt het nog moeilijker voor het volk om zijn recht op legitieme verdediging uit te oefenen. Nimmer moet de legaliteit het volk aan handen en voeten binden als ware het een Gulliver."

Over de rol van het leger zegt TE. _____, dat de partij zich onder ALLENDE heeft verkeken op de waarde van de neutraliteit van de strijdkrachten. De Chileense strijdkrachten hadden een traditie van politieke neutraliteit en "binnen het raam van het concept van een vreedzame ontwikkeling van de revolutie, kan deze neutralisering (door trouw aan de grondwet!) gedurende een bepaalde tijd een bepaald effect hebben". De klasse-afkomst van de leden van de strijdkrachten (in meerderheid uit de arbeiders- en boerenstand) "kan zich echter slechts manifesteren op een massale schaal onder de druk van een revolutionaire situatie en

slechts als er een organisatie in de kazerne duidelijk ideologisch werk verricht". TE concludeert dat bij het volgen van de "vreedzame weg" het revolutionariseren van de strijdkrachten een conditio sine qua non is.

De "reactie" beschikte onder het bewind van ALLENDE over bepaalde sleutelposities in economische en financiële instellingen, alsook in de media en zij oefende contrôle uit op een belangrijk deel van het staatsapparaat. Daarmee was zij in staat de misrekeningen en de incompetentie van Unidad Popular uit te buiten. Door bovendien gebruik te maken van de verschillende stromingen die in Unidad Popular waren vertegenwoordigd lukte het haar de kleine bourgeoisie op haar hand te brengen. De Unidad Popular is er niet in geslaagd deze "tussenklasse" het vertrouwen te geven dat er in de nieuwe maatschappij een plaats voor haar zou zijn.

Tenslotte noemt TE ook de negatieve rol van de "ultra-revolutionairen", die "praatten over een gewapende macht die zij niet bezaten".

Rodrigo RO gaat in zijn artikel verder in op de negatieve werking van ultra-links en op de wijze waarop de "reactie" de MIR psychologisch heeft uitgebuit. De oppositiepers hield de bevolking een schrikbeeld voor van hoe het leven onder een communistisch regiem zou zijn en kon om dit beeld gebofwwaardig te maken, de MIR aan het woord laten. Elke "ultra-linkse en in het bijzonder MIR-uitbarsting" werd uitgebuit om verdeeldheid te zaaien in Unidad Popular en om de regering van ALLENDE als "onderdrukker van het volk" voor te stellen. De provocatieve acties van de ultra-linksen, "en in het bijzonder van de MIR met zijn ongebreidelde opschepperij" konden door de "reactie" uitstekend worden gebruikt om psychologische druk uit te oefenen op de strijdkrachten, aldus RO.

Jorge IN wijdt in zijn artikel uit over de beperkingen van de vreedzame taktiek, indien deze taktiek inhoudt dat de "bourgeois legaliteit" strikt in acht genomen moet worden. Unidad Popular had in 1970 met gebruikmaking van het "bourgeois verkiezingssysteem" een greep gekregen op de uitvoerende macht. De tegenstanders hadden echter nog sterke

posities in andere organen van staatsmacht: het parlement, de rechterlijke macht, de rekenkamer, etc. Deze "unieke situatie" maakte het "moeilijk" de nieuwe wetten te maken die nodig waren om "de werkelijke democratisering te consolideren en de revolutionaire hervormingen veilig te stellen". Hier verklaart IN _____ waarom TE _____ vindt dat het volk zich niet moet laten binden door legaliteit, en waarom de "politieke meerderheid moet worden geactiveerd". Volgens de bourgeois legaliteit had Unidad Popular, die met ca. 36% van de stemmen de uitvoerende macht had gekregen, maar in het parlement in de minderheid was, geen mandaat van het volk om de Chileense wetgeving te veranderen tegen de wil van de andere partijen. Vandaar de behoefte om de "politieke meerderheid" te activeren, en "volksmacht van benedenaf te scheppen", "vertegenwoordigers van de massa's samen te brengen in nieuwe lichamen, die kunnen uitgroeien tot nieuwe organen van de staatsmacht". Onder Unidad Popular is hiermee weliswaar een begin gemaakt, maar het proces heeft zich niet voltrokken, aldus IN _____.

Ook MI _____; legt uit dat Unidad Popular niet erin geslaagd is de doelstellingen van de "democratische fase" van de revolutie te bereiken, omdat zij de politieke macht van de oppositie niet heeft uitgeschakeld*). Als hieruit lering wordt getrokken dan zal een volgende keer ervoor gezorgd worden dat de "bestaande instellingen worden aangepast", en dat massa-organisaties worden versterkt, naar behoren "gewapend en opgeleid". Tenslotte betreurt MI _____ de concessies die onder ALLENDE zijn gedaan

*) Traditioneel onderscheidt de communistische theorie in de revolutie twee fasen, een "democratische" en een "socialistische". De eerste term is behalve voor communisten misleidend. Er wordt namelijk van uitgegaan, dat de maatschappij waarin de CP met gebruikmaking van de geldende politieke spelregels in de eerste fase een met andere partijen gedeelde regeringsmacht heeft verkregen, niet "democratisch" is. Zij moet in deze fase worden "gedemocratiseerd". D.w.z. de "massa" moet meer macht krijgen, hetgeen per definitie geschiedt wanneer de CP namens deze massa haar greep op de macht zodanig kan vergroten, dat zij er in kan slagen niet alleen de oppositie, maar aan het eind van de eerste fase ook haar coalitiegenoten haar wil op te leggen. Op dat moment treedt de socialistische fase in, waarin de structuur van de dictatuur, die de CP namens het proletariaat tijdelijk moet uitoefenen, wordt geformaliseerd.

aan "linkse- en rechtse opportunisten". De linksen wilden niet erkennen dat wat er werd gedaan revolutionair was, en de rechtsen waren "reformistisch" in hun eerbied voor bestaande instellingen. Beide groepen hebben ertoe bijgedragen dat de arbeidersklasse in Chili de hegemonie niet wist te verkrijgen. Opmerkelijk is dat MI wel weer een pleidooi houdt voor een "brede alliantie" tegen het fascisme in Chili, een alliantie waarin met name voor de christendemocraten een plaats wordt ingeruimd.

SAMENWERKING MET ANDERE PARTIJEN

De Chileense junta staat geen enkele politieke partij toe enige activiteit in het land te ontplooiën. Zij beschuldigde begin dit jaar de christendemocraten nog ervan tegen de regering samen te spannen. Hoewel deze gewelddadige oppositie nog altijd blijven afwijzen, zijn zij dus ook terecht gekomen in de politieke wildernis waarin de geliefkoosde anti-fascistische fronten van communistische partijen tot stand komen. Toch is het de vraag of de Chileense christendemocraten bij het lezen van "De lessen van Chili" veel lust zullen hebben om met de CP op welke basis dan ook samen te werken.

Binnen de Unidad Popular zijn overigens met betrekking tot het anti-fascistisch front ook problemen gerezen. Clodomiro ALI, de socialistische minister van Buitenlandse Zaken onder ALLENDE, en thans secretaris-generaal van Unidad Popular, eiste op een UP-vergadering in Belgrado in september 1976 namens de Socialistische Partij dat de MIR aan het anti-fascistische front zou deelnemen. Dat dit bij de CP niet in goede aarde is gevallen, is duidelijk. Wellicht werd hierom in de artikelenserie de MIR nog wat extra de mantel uitgeveegd. De MIR wijst overigens elke samenwerking met de christendemocraten af, een afwijzing die uiteraard wederkerig is. De rechtervleugel van de Socialistische Partij wil wel met de christendemocraten mee, en zou bereid zijn tot meer concessies dan de CP, maar zij wil - zoals gezegd - de MIR toch weer niet laten vallen.

Aldus blijkt dan althans één van de "lessen" van Chili niet te zijn geleerd. Als Chili, wat vroeg of laat onvermijdelijk is, van de militaire junta afkomt, zal moeten blijken of m.n. de christendemocraten de andere "lessen" goed gelezen hebben. De "eurocommunistische" CP-en in Westeuropa hebben dat zeker gedaan, maar dan waarschijnlijk wel hopen dat wat de traditioneel zo "vreedzame" CP-Chili te vertellen had, door zo weinig mogelijk niet-communisten zou worden gelezen.